

**КОЙТО ВДИГА ЦЕПЕНИЦА,
УДРЯ СВОЯТА ГЛАВА
БЪЛГАРСКА НАРОДНА
ПРИКАЗКА**

chitanka.info

В едно прочуто на времето си училище дошли от две различни страни да се учат един царски син и един търговски син. Като чуждоземци и млади люде двамината съученици бързо се сприятелили. Братски си живеели, помагали си в уроците, неразлъчни били в игрите и разходките. Тъй в добро другарство изминали няколко години. Завършили момчетата учението си и се разделили — всеки си отишъл в своята татковина.

Дотогава животът им течал в едно русло, а отсега нататък съдбата им била тъй различна, както и пътищата им: след смъртта на баща си царският син наследил неговия престол и почнал да управлява своята държава. А търговският син, като умрял бащата, продължил неговата търговия. Ала не му провървяло и подир някое време пропаднал — загубил всичкото си наследство.

Тръгнал търговският син по чужди земи да си дири късмета. Скитал насам-натам до някое време. Съдбата го отвела в оная престолнина, където царувал неговият съученик и другар от школските години.

Като се разхождал тъй без работа из пазарските улици, повикал го в дюкяна си един евреин — богат търговец. Заразпитвал той младия човек откъде е, какво работи. Този му разправил чистосърдечно своята нерадна орисия, която го напъдила да скита по чужбина. Ама нали има приказка: „На един му гори къщата, друг му иска огън, да си запали лулата“ — та и този богаташ, комуто било широко около врата, вместо да пожали момъка и да му помогне някак си, намислил да го подиграе. Попитал го:

— Намират ли се по вас чаршафи за креват?

Младият търговец отговорил:

— Ами, намират се. Защо?

— Защото тука в нашата престолнина ги няма. Пък много се търсят. Да има човек десет хиляди парчета, бърже ще ги продаде и ще вземе добри пари.

Като чул това, момъкът побързал да се върне в родния си град. С много молби и обещания успял да вземе пари с голяма лихва и купил десет хиляди чаршафа. Един гемиджия се съгласил да пренесе на вяра стоката, та когато търговчето я продаде, да му плати за превоза. Заминали за чуждата престолнина.

Щом му стъпил кракът на кея, младият човек с един вързоп чаршафи на ръка се отправил към пазарището да ги продава. Влязъл в първия дюкян, който му се изпречил:

— Имам хубави чаршафи — рекъл.

Отговорили му:

— И ние имаме хубави чаршафи.

Влязъл във втори дюкян:

— Продавам хубави чаршафи.

— И ние продаваме хубави чаршафи — отвърнали му.

И тъй цял ден ходило търговчето от дюкян на дюкян — никой не искал да му купи стоката. Отишъл най-сетне при онзи богат евреин.

— Добър ден, момко! Добре дошъл.

— Добър ден! Добре намерил.

— Какво носиш под мишка! — попитал евреинът.

— Чаршафи — отговорил момъкът.

— Е, по колко ги даваш.

Нашият човек искал, колкото искал, накрай се спазарили — по двайсет гроша парчето. Евреинът взел един чаршаф, наброил двайсет гроша.

— Моля ти се — рекъл младият търговец, — намери ми купувачи за другите чаршафи. Ти нали ми беше казал, че във вашия град много се търсели.

— Ами колко чаршафа имаш?

— Докарал съм десет хиляди. Оставил съм ги в гемията на пристанището.

— Аз, млади приятелю, не знам кой ги търси. На мене ми трябваше един чаршаф. Ето, купих си. Благодаря ти. Пък за останалите подири други купувачи.

Момъкът си излязъл с обвесена глава от дюкяна. А лукавият евреин го изпроводил до прага с усмивка под мустаците си.

Тръгнал клетникът с чаршафите под мишка да си блъска ума: „Ами сега? Ще трябва да зарежа цялата стока — нека гемиджията я продаде, та да си прихване парите за превоза. Пък аз няма да се връщам дома, защото веднага ще ме навалят лихварите да си искат парите“ — тъй решил измаменият.

Отбил се в една гостилничка да хапне, че бил огладнял. От дума на дума разбрал той от гостилничаря, че неговият драг съученик бил

станал цар на тая земя. „Да ида пък при него и да го помоля да ме вземе на служба. Ще му служа само за единия хляб“ — помислил си отчаяният момък. Отишъл в двореца. Казал на пазачите името си и че иска да се представи на царя, с когото са стари приятели. Обадили на царя за това. Той тозчас заповядал да го доведат.

Видели се двамата, прегърнали се. Седнали да пият кафе и да разговарят кой какво е правил през годините на раздялата. Младият търговец си изказал хала: изгубил бащините си пари, че не стига това, ами се хванал на въдицата на един търговец и донесъл тук десет хиляди чаршафа, които никой не иска да купи, та сега се чуди какво да прави, кой път да хване.

Царят го изслушал внимателно, помислил, помислил и накрая рекъл:

— Не бери грижа, приятелю, разпусни сърцето си. Ще уредим тая работа. Слушай ме добре и направи тъй, както ти казвам: иди си на гемията и чакай. Онзи евреин няма да се забави да дойде да ти купи всички чаршафи. Ама ти ще искаш за чаршаф — жълтица, и ни пара по-долу. Ще не ще, той ще ги купи. Щом си прибереш парите, ела при мен. Хайде, върви и стори, каквото ти рекох.

Думите на царя стоплили душата на младия търговец с радост и надежда. Изтичал право на пристанището. А пък царят извикал главния равин и му заръчал:

— Да обадиш на всички твои едновеерци, че заповядвам: всеки евреин да излиза на улицата загърнат в чаршаф. От утре заран, когото моите люде видят, че не е изпълнил волята ми, ще го затворят в тъмница и ще бъде глобен с голяма глоба.

Равинът се поклонил и побързал да отиде в синагогата. Там свикал всички евреини и им обадил царевата повеля.

Щом чул това, онзи богат търговец си направил сметката, че ще удари голям келепир: ще купи от нашия момък чаршафите по двайсет гроша, а ще ги продаде скъпо и прескъпо — ще спечели много пари. Тичешком отишъл на пристанището, намерил търговчето и задъхан му рекъл:

— Приятелю, аз размислих, че по моя неволна вина ти изпадна в такава беда. Та за да облекча съвестта си, готов съм сега да купя цялата ти стока. По колко ще ми продадеш чаршафите?

— Един чаршаф — една жълтица — отговорил младият търговец.

— Ай-ай, що думаш? Да не ти е мръднало нещо в главата?

— Толкоз искам, ако щеш! Надойдоха много купувачи — отидоха дома си да донесат парите. Защото продавам само в брой.

Евреинът си помислил, че работата ще да се е разчула и че и други търговци са се научили за стоката на момъка. Затова побързал да скъса пазарлъка — обещал да купи всички чаршафи по жълтица единия. И да не би друг да го изпревари, хванал под мишница търговчето, отвел го у дома си, да вземат парите. Наброил му десет хиляди жълтици и прибрал чаршафите.

Момъкът се разплатил с гемиджията и отишъл в двореца. Разправил всичко на приятеля си и му благодарил за хитрата услуга. Като чул царят, че чаршафите са продадени и парите — прибрани, извикал пак равина и му обадил, че отменя заповедта си. Нека той разгласи това на своите люде и ако се види някой евреин наметнат с чаршаф, ще бъде затворен в тъмница и глобен.

Тъй, безсърдечният евреин бил наказан заради лукавството си — останали му скъпите-прескъпи чаршафи, ако ще да се беси с тях.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.